Gemeente Wassenaar

Bijlage Maatregelen o.b.v. het AEF rapport

Inleiding

In het rapport van AEF wordt een groot aantal knoppen genoemd waar gemeenten aan kunnen draaien, al dan niet met effect op inhoud, kwaliteit en/of kosten. Een deel van deze knoppen is reeds opgenomen in het actieplan Jeugd.

In deze bijlage worden de vijf maatregelen uit het AEF-rapport omschreven die voorgesteld zijn om uit te voeren. Ook is vermeld of u ze reeds heeft vastgesteld en welke alternatieven u kunt kiezen.

Maatregel	Thema	Type knop	Investering (indien van toepassing)	Verwachte besparing
Praktijkondersteuner Jeugd-GGZ bij huisartsenpraktijken intensiveren	Toegang en instroom	Meer	€ 81.000 per jaar	€ 40.000 (na aftrek investering) per jaar
Versterken kwaliteit toegang	Toegang en instroom	Meer	Zie raadsvoorstel	
Bestedingsruimte	Uitvoering en zorglevering geïndiceerde zorg	Meer en Minder	Ambtelijke inzet	Afhankelijk van keuze
Het verplaatsen van jeugdhulp in groepsverband naar kinderopvang en BSO	Uitstroom	Minder	Ambtelijke inzet en eventuele inzet begeleiding vanuit de jeugdwet	€ 53.405 o.b.v. schatting min de eventuele aanvullende begeleidingskosten
Een duidelijker afbakening tussen jeugdhulp en onderwijs	Toegang en instroom	Meer	Ambtelijke inzet	Nog niet in te schatten

Maatregel 1 Praktijkondersteuner Jeugd-GGZ bij huisartsenpraktijken intensiveren

Thema	1 Toegang en instroom
Naam knop	Intensiveren inzet praktijkondersteuner Jeugd
Bestaande maatregel	De Praktijk Ondersteuner GGZ Jeugd (POH-jeugd) begeleidt jeugdigen en gezinnen die zich melden bij de huisarts met GGZ problematiek. De POH-jeugd begeleidt en/of behandelt de jeugdige en het gezin en/of verwijst hen naar tweedelijns zorg. Voor ongeveer 45% van de cliënten is inzet van tweedelijns jeugdhulp noodzakelijk.
Doel bestaande maatregel	Laagdrempelig ondersteunen van jeugdigen en het voorkomen van doorverwijzing naar de 2e lijns zorg. Indien deze verwijzing toch noodzakelijk is kan de inzet van de POH-jeugd ertoe leiden dat deze korter of minder intensief is.
Huidige kosten	20 uur per week van 1 december 2020 tot en met 31 december 2021. Totale kosten circa € 81.000, inclusief praktijkkosten.
Type knop	Meer
Omschrijving knop	Verdubbelen van de inzet van de POH-jeugd. Uit de dashboards blijkt dat ongeveer 50% van de verwijzingen naar specialistische GGZ van de huisarts komt. De POH-jeugd kent de lokale partners aan wie hij kan terugverwijzen. Hierdoor worden verwijzingen naar tweedelijns jeugdhulp worden voorkomen.
Gevraagde investering	20 uur per week extra kost € 81.000 extra en kan mogelijk op termijn

	maximaal € 40.000 extra besparen. Dit is afhankelijk van of er voldoende aanmeldingen zijn voor verdubbeling, er moet draagvlak zijn onder de huisartsen, er moet praktijkruimte gefaciliteerd worden, daarbij moeten er kosten voor ambtelijke inzet gemaakt worden (herijken businesscase, projectplan herschrijven, uitvraag organiseren, et cetera). Er moet onderzocht worden of een tweede poh-jeugd alleen via de huisartsen werkt, of dat deze via het CJG werkt (afhankelijk van aanmeldingen.
Inschatting besparing	De ingeschatte besparing is gebaseerd op de resultaten van het eerste jaar van de pilot ondersteuner jeugd en gezin in Voorschoten en als volgt tot stand gekomen: Als we ervan uitgaan dat door de poh-jeugd primair verwijzingen naar basis GGZ voorkomen worden, en daardoor de doorstroom naar (hoog) specialistische jeugd GGZ wordt verminderd, dan illustreert dat een besparing van €3.946,- op elke cliënt die de praktijkondersteuner heeft afgesloten (Voorschoten). Bij de huidige inzet van 20 uur per week, kan de praktijkondersteuner jeugd max. ongeveer 90 cliënten helpen in één jaar. Hiervan kan zij naar schatting 32 cliënten (35%) zelf behandelen en zal ze 10 tot 20 cliënten (11-20%) richting het lokale CJG netwerk kunnen verwijzen. De overige 38 cliënten (45%) hebben een verwijzing tweedelijns jeugdhulp nodig. Op basis van deze schatting zal de inzet van de praktijkondersteuner jeugd na een jaar leiden tot een besparing van €121.000,- aan tweedelijns jeugdhulp. Verminderd met de kosten van de pilot (81.000 per jaar) kan de inzet van de poh-jeugd leiden tot een vermindering van €40.000,- per jaar op het budget voor tweedelijns jeugdhulp (maatwerkvoorzieningen 18-).
Verwachte termijn besparing	2021 en 2022
Effect jeugdige en gezin	Ondersteuning is snel en laagdrempelig inzetbaar en waar verwijzing toch noodzakelijk is, kan een goede overdracht ervoor zorgen dat de geïndiceerde zorg effectiever en doelmatiger is. Tegelijkertijd kunnen gezinnen de POH-jeugd als drempel ervaren, zeker als voorheen direct door de huisarts een verwijzing werd afgegeven voor de geïndiceerde zorg.
Effect maatschappij	Voorkomen van kosten door de ondersteuning en triage die de POH-jeugd biedt en daarmee het beschikbaar hebben van middelen voor andere zaken.
Risico’s	Indien een groot deel van de jeugdigen voldoende heeft aan de inzet van de POH-jeugd, zullen de opbrengsten voor aanbieders in de geïndiceerde zorg dalen, wat voor hen natuurlijk nadelig is en een prikkel kan zijn om andere zorgvormen langer of intensiever in te zetten om zo hun inkomsten te kunnen genereren.
Aanvullende opmerkingen	Alternatief is het stopzetten van de inzet van de POH-jeugd om zo direct kosten te besparen. Er is daarmee geen invloed meer op verwijzingen van de huisartsen naar tweedelijns-GGZ. De kosten voor deze zorg zullen dan oplopen.

Maatregel 2 Na analyse in mei extra investeren in het versterken van de kwaliteit van de toegang en het hulpverlenend vermogen van de toegang

Kanttekening bij deze maatregel is dat een deel van het succes ook zal afhangen van de mogelijkheden om te voorkomen dat jeugdigen instromen maar ook dat zij uitstromen. De gemeente is hierbij niet altijd in de lead:

- Een ouder met GGZ problematiek kan ervoor zorgen dat jeugdzorg nodig is, maar de gemeente kan niet altijd voorkomen dat deze problematiek aanwezig is.
- Een klant met jeugdhulp die 18 wordt zou kunnen uitstromen uit zijn verblijfsplek of pleeggezin maar door een gebrek aan betaalbare woningen en lange wachtlijsten voor huurwoningen is er geen optie tot uitstroom.

Thema	1 Toegang en instroom
Naam knop	Investeren in de kwaliteit van de toegang door middel van het ombouwen naar een sociaal team.
Bestaande maatregel	In het Actieplan Jeugdhulp zijn reeds diverse acties omschreven om de toegang te versterken en laagdrempelig hulp te bieden aan jeugdigen en hun gezinnen. Zo is voor 2021 Jeugdformaat gecontracteerd voor het verlenen van vrij toegankelijke jeugdhulp vanuit het CJG voor multiproblematiek zonder wachtlijst.
Doel bestaande maatregel	Laagdrempelig ondersteunen van jeugdigen en het voorkomen van doorverwijzing naar de 2e lijns zorg.
Huidige kosten	€270.000,- vanuit actieplan jeugd t/m 2021
Type knop	Meer
Omschrijving knop	1. Extra inzet hulpverleners om toegang te versterken zodat meer tijd is voor goed onderzoek en sturende beschikkingen. De daadwerkelijke benodigde uren zijn nog niet bekend. 2. De gemeente pleegt sinds 1 januari 2021 inzet als tijdelijk coördinator voor het CJG om tot een eenduidige werkwijze te komen, rollen en taken te verduidelijken en te bepalen wat nodig is voor een toekomstige stevige toegang met laagdrempelige hulpverlening. De analyse zou kunnen leiden tot een functieprofiel voor een vaste coördinator. 3. Het ombouwen van het CJG naar een ander constructie met eenduidige manier van werken en het werken in 1 registratiesysteem. Welke organisatievorm moet nog verder worden uitgezocht.
Gevraagde investering	Zie excel
Inschatting besparing	Zie excel
Verwachte termijn besparing	Zie excel
Effect jeugdige en gezin	Jeugdigen en ouders ervaren hulp in de nabije omgeving. Dat maakt dat zij sneller hun vraag zullen neerleggen en hiermee geholpen worden. Nu is het zo dat ouders (en scholen) te lang aanmodderen omdat ze niet weten waar ze terecht kunnen.
Effect maatschappij	Doordat de toegang steviger binnen de keten is gepositioneerd zullen alle partners is meer een gezamenlijkheid ervaren. Elk kind is belangrijk en met elkaar kijken we naar de hulp die zo kort en efficiënt mogelijk is.
Risico's	Mogelijk risico is dat niet alle expertise in huis is, zodat dit alsnog ingekocht dient te worden. Het gaat hier bijvoorbeeld om verschuiving van trends. Nu zijn echtscheidingen een belangrijk thema, maar gezien de corona zullen hier andere thema's uit voortvloeien.

Maatregel 3 Bestedingsruimte (budgetplafond)

N.B. In de H10 is ervoor gekozen om bewust niet te spreken over een plafond maar over bestedingsruimte. Op verzoek van het College is hier toch de term plafond gehanteerd.

Thema	2 Uitvoering en zorglevering geïndiceerde zorg
Naam voorziening/maatregel	Bestedingsruimte (budgetplafond)
Bestaande maatregel	Bij een budgetplafond wordt een maximumbedrag toegekend per gemeente per aanbieder (en soms per zorgvorm), waarvoor de aanbieder de totale jeugdhulp moeten verlenen en zelf keuzes te maken tussen cliënten. In de H10 is ervoor gekozen om niet te spreken van budgetplafonds maar van een bestedingsruimte per aanbieder. Verschil is dat in de H10 de dialoog met de aanbieder wordt aangegaan over de dreigende overschrijding en er mogelijk geld bij kan komen wanneer uit de dialoog blijkt dat dit echt noodzakelijk is. De maatregel is per 1 januari 2021 ingesteld. Er zijn nog geen uitspraken gedaan door Wassenaar hoe om wordt gegaan met overschrijdingen van het budget.
Doel bestaande maatregel	Drempelwaardes zorgen voor prikkels voor aanbieders om kosten te beperken en daardoor ruimte in hun budget te houden, waardoor zij mogelijk scherpere keuzes maken over instroom, afschalen en uitstroom.
Huidige kosten	Uitvoeringskosten binnen de organisatie (monitoren, voeren van gesprekken).
Type knoppen	Meer + minder

Type knop	Meer
Omschrijving knop	Toestaan van overschrijding van drempelwaardes om wachtlijsten te voorkomen en de start en continuïteit van zorg te garanderen.
Gevraagde investering	Dit is moeilijk in te schatten omdat dit afhangt van de instroom en uitstroom gedurende de jaren. De kosten kunnen aanzienlijk zien omdat er geen remmende werking is van de drempelwaardes.
Inschatting besparing	Geen
Verwachte termijn besparing	n.v.t.
Effect jeugdige en gezin	Maximale keuzevrijheid voor de jeugdige en het gezin, geen wachtlijsten (wachtlijsten vanwege personeels- of ruimte tekort kunnen uiteraard nog voor komen)
Effect maatschappij	Mogelijk positieve uitwerking op andere domeinen: jeugdigen kunnen onderwijs (blijven) volgen, gezin krijgt hulp waardoor ouders minder stress en zorgen ervaren en daardoor ook aan eventuele ouderproblematiek werken.
Risico's	Hoge toename van kosten, geen rem op uitgaven, geen prikkel voor aanbieder om te sturen op uitstroom en het verminderen van de kosten per klant. Onderzoek laat daarnaast zien dat een deel van de vragen zich ook vanzelf oplossen, zonder zorg. Met het toestaan van overschrijdingen op de drempelwaarde wordt altijd zorg geboden, zorg die wellicht niet nodig zou zijn geweest. Dit is van te voren echter niet in te schatten zodat hier niet op gestuurd kan worden.
Verwachte meerkosten op termijn	Dit hangt af van de mate waarin de effecten positief zijn op andere domeinen: leidt dit daadwerkelijk tot een besparing op andere domeinen? Een kind dat een diploma kan halen, heeft later mogelijk geen uitkering nodig, wat tot een besparing leidt. Tegelijkertijd kan er ook sprake zijn over medicalisering waardoor de zorgvraag steeds hoger wordt en de kosten ook hoger worden.
Aanvullende opmerkingen	Geen

Type knop	Minder
Omschrijving knop	Regionaal is afgesproken dat bij dreigende overschrijding de volgende stappen worden genomen: A Traject afbuigen naar een goedkopere aanbieder B Een nieuwe cliënten meer doorverwijzen naar betreffende aanbieders C Traject stop zetten Dit laatste betekent in feite: als het op is, is het op, m.u.v. schrijdende gevallen. Dit betekent: - Wachtlijsten voor specifieke aanbieders

	- Indien alle aanbieders voor specifieke doelgroep geen budget meer hebben kan de klant niet meer uitwijken naar een andere aanbieder en moet wachten tot er budget vrijkomt.
Gevraagde investering	Geen
Inschatting besparing	In november 2020, voor de definitieve gunning aan de aanbieders, is Wassenaar akkoord gegaan met het voorstel van het SBJH voor een bestedingsruimte van € 3.709.771. Dit bedrag is lager dan de geschatte kosten voor 2020, te weten € 4.274.528,32. Dit is een bewuste keuze omdat hiermee ruimte wordt gecreëerd om gedurende het jaar bij te stellen. De huidige, bijgestelde bestedingsruimte voor Wassenaar is € 3.308.000. Als strikt vastgehouden wordt aan de bestedingsruimte wordt bijna een miljoen bespaard ten opzichte van de voorlopige uitgaven 2020. Dit betekent echter wel dat er wachtlijsten gehanteerd zullen worden voor sommige aanbieders/producten, klanten naar andere partijen dan hun voorkeursaanbieders verwezen worden (ook tijdens hun traject wanneer de bestedingsruimte reeds op gemaakt is) én nieuwe aanbieders niet mogen leveren. Dit laatste zal niet vol te houden zijn voor de rechter: zij hebben een contract gegund gekregen en het vervolgens op 0 laten van de bestedingsruimte maakt dat het contract voor hen in feite zinloos is. Er zijn bovendien verschillende aanbieders die door het SBJH geen bestedingsruimte toebedeeld hebben gekregen die wel klanten in zorg hadden en reeds declareren. Het is aan Wassenaar om te bepalen welk richtbedrag wenselijk is m.b.t. de bestedingsruimte. Voorstel is om een besparing te realiseren van €300.000 t.o.v. de uitgaven 2020. Dit betekent dat de huidige bestedingsruimte gedurende het jaar bijgesteld kan worden zodat wachtlijsten e.d. zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden maar er toch een hand op de knip wordt gehouden. Bij spoedzaken wordt uiteraard gekeken naar alle mogelijkheden om het kind van ondersteuning te voorzien.
Verwachte termijn besparing	2021
Effect jeugdige en gezin	Onderzoek laat zien dat dat een deel van de vragen zich ook vanzelf oplost, zonder zorg. Dit is van tevoren echter niet in te schatten zodat hier niet op gestuurd kan worden. Voor de zorgvragen die niet vanzelf oplossen kan er sprake zijn van zorgverzwaring, crisissituaties, over belasting van gezinnen, etc.
Effect maatschappij	Mogelijk negatieve uitwerking op andere domeinen: uitval op onderwijs, verzwaring problematiek ouders door stress, uitval van ouders op werk door zorgvraag kind, etc. Tegelijkertijd kan duidelijke sturing ook leiden tot het meer inzetten van de eigen kracht van het gezin en netwerk, en het normaliseren van problematiek omdat achteraf geen of minder hulp nodig blijkt. Wederom: hier kan niet op gestuurd worden.
Risico's	Crisissituaties, zorgvraagverzwaring, overbelasting gezinnen, negatieve publiciteit, rechtszaken, niet voldoen aan zorgplicht gemeenten.
Verwachte meerkosten op termijn	Hogere kosten voor jeugdzorg in de toekomst, hogere kosten voor andere domeinen
Aanvullende opmerkingen	Geen

N.B. Deze knop hangt samen met de knop 'Versobering maatwerk binnen jeugdwet'(zie bijlage 3)

Maatregel 4 Het verplaatsen van jeugdhulp in groepsverband naar kinderopvang en BSO

Thema	3 Uitstroom
Naam knop	Het verplaatsen van jeugdhulp in groepsverband naar kinderopvang en BSO
Type knop	Minder
Omschrijving knop	Voor kinderen die jeugdhulp in groepsverband krijgen (zoals op een

	medisch kinderdagverblijf of naschoolse opvang) geldt dat er geen eigen bijdrage is voor de ouders. Dit in tegenstelling tot de reguliere kinderopvang, terwijl de noodzaak voor opvang vaak gelijk is aan die van reguliere kinderopvang: het werken van de ouder(s). Dit brengt ongelijkheid met zich mee tussen ouders én leidt tot hoge kosten in het kader van de jeugdwet. Een maatregel kan zijn om deze opvang te verplaatsen naar reguliere kinderopvang of bso met extra ondersteuning vanuit de Jeugdzorg. De ouders betalen voor de opvang (i.c.m. kinderopvangtoeslag) en de extra begeleiding wordt gefinancierd door de jeugdwet. Voor deze maatregel zijn gemeenten wel afhankelijk van de bereidheid van de reguliere kinderopvang om dit te faciliteren. De ervaring in de afgelopen jaren leert dat dit een moeizaam proces is.
Gevraagde investering	De investering zal met name zitten in het voeren van gesprekken met alle betrokken partijen om te zorgen dat kinderen op basis van de nieuwe voorwaarden naar de opvang kunnen gaan. Dit vraagt een forse inzet, zo blijkt uit ervaringen uit andere gemeenten.
Inschatting besparing	Het is op basis van de data lastig om te bepalen of alle kinderen met een indicatie voor opvang hiervan gebruik maken wegens het werken van ouders. Een deel van deze kinderen maakt waarschijnlijk gebruik van de opvang als onderdeel van de behandeling of omdat zij niet naar school kunnen (ouder dan 4). Deze opvangvormen kunnen waarschijnlijk niet verplaatst worden naar reguliere kinderopvang en bso. In 2020 is voor Wassenaar een bedrag van € 138.858 gedeclareerd aan producten dagbesteding/begeleiding groep voor 12 kinderen, met een gemiddelde van € 10.681 per kind. Hiervan is 1 kind geboren in 2014 en 1 in 2015, de anderen zijn ouder. Stel dat 40% (schatting AEF) van de huidige geïndiceerde Wassenaarse kinderen ook in de reguliere kinderopvang terecht zou kunnen, zou dit een besparing kunnen opleveren van 5 x € 10.681 = € 53.405. Het daadwerkelijke bedrag hangt uiteraard af van welke kinderen geplaatst kunnen worden (kosten per kind kunnen sterk verschillen) en hoeveel aanvullende begeleiding geboden moet worden. Wanneer instromende kinderen ook in Wassenaar zelf geholpen zouden kunnen worden binnen de reguliere opvang dan wordt mogelijk ook op vervoerskosten bespaart. De aanvullende begeleidingskosten die wel uit de Jeugdzorg betaald worden en de kosten voor opvang op sociaal-medische indicatie voor ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag zijn in bovenstaande berekening niet meegerekend. Dat geldt ook voor kosten voor het Rijk voor kinderopvangtoeslag.
Verwachte termijn besparing	2022 en verder. De termijn hangt ook af van de looptijd van de huidige indicaties.
Effect jeugdige en gezin	De maatregel kan bijdragen aan een betere toegankelijkheid, en meer passende en inclusievere kinderopvang.
Effect maatschappij	De maatregel kan bijdragen aan een betere toegankelijkheid, en meer passende en inclusievere kinderopvang.
Risico’s	Wanneer een kind gebruik maakt van een reguliere kinderopvang moeten er wellicht aanvullende kosten gemaakt worden voor de extra begeleiding van dit kind.

Verwachte meerkosten op termijn	Onbekend
Aanvullende opmerkingen	Alternatief is het vragen van een eigen bijdrage aan de ouders gelijk aan de kosten die zij kwijt zouden zijn bij reguliere opvang (minus de toeslag die in dit geval niet aangevraagd kan worden omdat veel aanbieders niet aangemerkt zijn als kinderdagverblijf). De bijdrage is vrijwillig omdat de jeugdwet niet toestaat dat een eigen bijdrage verplicht wordt opgesteld.

Maatregel 5 Een duidelijker afbakening tussen jeugdhulp en onderwijs

Thema	1 Toegang en instroom
Naam knop	Verduidelijken van de afbakening tussen jeugdhulp en onderwijs
Indien het een bestaande maatregel/voorziening is: korte neutrale omschrijving	Verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp versterken, meer samenhang en samenwerking bevorderen tussen professionals onderwijs en jeugdhulp.
Indien het een bestaande maatregel/voorziening is: doel huidige maatregel/voorziening	Vanuit de verbinding kan er strikter afgebakend worden, waardoor meer gefinancierd kan worden uit het onderwijs en tevens de trajecten korter duren en in aantal afnemen door het gerichter inzetten en op elkaar aansluiten van de nodige ondersteuning op zowel onderwijs- als jeugdhulpgebied.
Huidige kosten	Gedeeltelijk vanuit Actieplan Jeugdhulp en inzet SAD
Type knop	Meer
Omschrijving knop	Verduidelijken van de afbakening jeugdhulp en onderwijs
Gevraagde investering	Ambtelijke capaciteit
Inschatting besparing	Bij extra training van lokale jeugdhulpprofessionals op gebied van jeugdwet en onderwijswetgeving en afbakening hierin, tevens de samenwerking zoeken met Wassenaarse scholen, is de verwachting dat het effect minimaal kostenneutraal zal zijn.
Verwachte termijn besparing	2022 en verder
Effect jeugdige en gezin	De juiste zorg op de juiste plek met de juiste financiering
Effect maatschappij	Idem